

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De promptissima Humilium ad alios abjectione. Cap. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

vt numerari non possint. Rex iste diabolus est, cui postquam se propria voluntas iunxit, ex illius femine, id est, per uera fugationem, tria principaliter vitia, scilicet delectationem, extollentiam, & curiositatem concipit, & per quinque corporis sensus vel ut ea pariens, emittit. Ex his uero tribus tot alia vitia nascuntur, sicque implicantur, ut absque numero habeantur. Omnia uero ex familia diaboli proprieque voluntatis existunt: & ex seipsis quandam admirandam multitudinem reddunt. Hæc ille, multis omisit.

Tu ergo, o homo Dei, qui humilitatis es cultor, qui non quamcumque iam humilitatem, sed robustam ac perfectam exquiris, in hoc adeptam iam humilitatem exerce; ut propriam voluntatem deseras, & per abnegationem eius, ad fastigium illius, quam cupis, perfectæ humilitatis accedas. Concede libellum repudij propriæ voluntati tuæ, quæ fœda, & impura, & adultera est, ut diuinæ voluntati sponsæ purissimæ & sanctissimæ coniungaris. Immo, qui iam vitam religiosam seclandam accepisti, quæ hostis est propriæ voluntatis, ne hanc tecum aduehas, eam quæ quietem in statu, quem assumpisti, habere non poteris. Et non solum quietem non habebis, uerum nec conuersationem tuo statui conformem: arguerisque furti, qui propriam voluntatem repetis, quam Deo maclandam obtulisti. Quare Richardus Victorinus per vitulum Libani, ad cuius similitudinem Dominus comminuit cedros Libani, propriam voluntatem intelligens, sic ait: Væ uobis, qui confiditis in vitulo Samariæ: qui tanto studio seruitis voluntati propriæ. In Iudæam uenistis, ut quid ad Samariam descendistis propriam voluntatem custo dientes, & exultantes? An nescitis quia [Iudæi non contumunt Samaritanis] Prius à seculo uenientes, proprias uoluntates uestras confidentes damnabatis; nunc ab illo priore seruire deficientes, proprias uoluntates queritis, custoditis, defenditis. Sic, sic de Iudæis Samaritani facti estis. In Iudæa uitalis propriæ libertatis Domino maclatur, in Samaria pro Deo adoratur. Si in Iudæa es, vitulum in sacrificio Domini interficis: Si in Samaria es, vitulo tuo omnibus uiribus tuis seruis. Si carnis curam in desideris agis, vitulum tuum de seeno pascis, quia omnis caro fœnum: & omnis gloria eius quasi flos fœni. In hoc gloriaris si desideria tua perficis. Non est bona gloriatio tua. Nonne multo melius, nonne multo rectius, ut qui gloriatur, in Domino gloriatur? An nescitis quia hæc est gloria nostra, testimonium conscientie nostre? Sed mutauerunt gloriam suam in similitudinem uitali comeditis fœnum. Hæc ille. Iam ergo in statum religiosum admissi, & desiderio humilitatis accensi, ne ad seculum reuertamur, & iterum aditum superbiæ patemus. Ad seculum enim reuertitur conuersatione sua, qui diuinam uoluntatem præterit, & suam uoluntatem diuinæ aduersantem adimplet. Superbiæ quoque aditum pandit, qui dum propriam uoluntatem amplectitur, eo ipso subiectionis inimicus, & propriæ excellentiæ (quod superborum est) amator efficitur.

At cupis scire quomodo propriam uoluntatem cohibebis? Sed prius quam ad superiora te remitit, idem uenerabilis Richardus modum cohibendi uoluntatem edoceat. Sed quid fiet, quæso, inquit, de carnibus huius uitali, quoniam nec saltem placere potest uitalis Libani, nisi forte diligenter comminuat, quemadmodum decet uictimam holocausti? Sed quoniam (inquis) modo illum prominui oportet? Hoc te Moyses, quam ego, melius docet: Prius illum iubet per frustra diuidere, postea suppositum

A flammis in cinerem redigere. Quomodo, quæso, illum subtilius unquam comminuumus; quam eam prius per frustra diuulsum, per ignem postea in reuulsum puluerem redigimus? Vitulus nosse in Libano pascitur, si uoluntatem nostram non nisi in rebus honestis sequimur. Vitulum nostrum maclamus, eam obedientie amore omnem singularitatem abdicamus. Vitulum autem nostrum se care, est de præsumpta libertate mentem inerepare. Sed hunc usque ad frustra diuidit, qui quæque singularitatis sue opera diligenter distinguit, & se in singulis de præsumptionis audacia reprehendit. Cum autem nihil amplius superest, nisi ut igne compunctionis, uel flamma diuinæ dilectionis eod usque concremetur, quousque omnis huius arrogantiæ uoluntas sopiatur. De huiusmodi holocausto quasi quidam adhuc cogitationum cinis remanet, qui omnino à nostra recordatione perire non debet. Quia uoluntatis suas quisque præsumptiones reminiscitur, quando in eam recordatione conscientia humiliata eod funditur. Hæc omnia Richardus, quæ seruiunt cohibendæ uoluntati. Sed ex his, quæ supra diximus, satis claret quomodo sit cohibenda propria uoluntas. Si nimirum mala, ad quæ sola nostra uoluntas inhiat, & quibus Dei ac prælatorum uoluntas contradicit, gnauiter fugiamus. Si opera media non ob commoditatem nostram, sed propter Deum actuali intentione faciamus. Si opera bona atque studiosa, non tam ut gloriam adipiscamur, aut ut in uirtute crescamus, quam ut Dei beneplacito nos conformemus, ac pro eius gloria exerceamus. Si horum operum, ad instigatum Dei, aut uocem prælati, quædam pro aliis facile commitemus. Si bonum commune particulari præferamus. Si magis tubesse, & alieno ductu quam nostro consilio uiuere parati sumus. Si denique non statim atque aliquid uolumus, licet bonum sit, in illud præcipites feramur, sed ratione & consilio examinatum, non sine animi tranquillitate suo tempore & loco executioni mandemus. Hæc propriam uoluntatem fugant, quæ excidium uitæ spiritualis esse solet, & diuinam uoluntatem nos docent exequi, quæ profecto sustentamur, & pascimur. Diuina uoluntas fuit cibus Christi filij Dei. Meus, inquit, cibus est, ut faciam uoluntatem Patris. Cibus etiam est animarum sanctarum. Cibus utique, ait Bernardus, sed cibus cordis. Quid enim æquè confirmat & corroborat cor humanum, quid ita in omni necessitate confortat, & sustentat, ut diuinæ uoluntatis executio, uelut in quendam animæ uentrem, conscientiam scilicet eius, ingesta? Hoc igitur cibo nos reficiamus, & si humiles, aut humilitatis sectatores sumus, hunc huius uirtutis effectum habere conemur.

De Promptissima Humilium ad alios subiectione.

CAPVT III.

EQVITVR tertius humilitatis effectus, nempe subiectio, siue obedientia, quæ etiam ab ipsa substantia humilitatis emanat. Nam uirtus hæc, quæ appetitum immoderatum propriæ excellentiæ comprimit, & qua homo seipsum spernit, & minimum omnium indicat, illum inducit, ut prælati libenter obediat, ac præceptis eorum se submittat. Paulus sanè manifestè docet, obedientiam

Richardus ad Esal. 28.

Tob. 4. 9.

Richardus ibid.

quidam 8.2

Richardus 28.2

Richardus 28.2

104. 4. 34. Bern. ser. 3. in ramis.

Richardus 28.2

Philipp. 2.8.

Aug. ser. de S. Laurentio. 10.

Bern. tra. de gradib. humil. grad. 1.

1. Reg. 17. 28.

Psal. 33. 19.

Basil. reg. 28. sus. ai. p. ut.

ab humilitate procedere, dum de redemptore nostro ait: Humiliauit semetipsum, factus obediens usque ad mortem. In quoniam se humiliavit Christus, o sancte Apostole? In eo quod obediuit, quod Patris præceptum de sustinenda morte compleuit. Humilitas eius obedientiam peperit, subiectionem generauit, mandati impositi impletionem exquisiuit. Si enim Dominus non fuisset humilis, quod appetere fuit impossibile, quod sibi iustum erat, dedignaretur exequi: quia tamen humillimus extitit, ideo obedientissimus fuit, & non cuiuscumque præcepto, sed acerbissimo mortis obundæ, se subiecit. Quin & ex humilitate ortum habuit, ut non solum morti, sed & cæteris laboribus mortalitatis se subdidit: ut sciamus, vnam humilitatem multas ac præclarissimas obedientias procreare. Egregie id docuit Augustinus, cum dixit: Humiliauit se Christus: habes Christiane quod teneas. Christus factus est obediens. Quid superbis? Quousque factus est obediens Christus? Usque ad incarnationem Verbi, usque ad participationem mortalitatis humanæ, usque ad trinam diaboli tentationem, usque ad irrisionem populi Iudeorum, usque ad spūta & vincula, usque ad alapas, & flagella; si parum est, usque ad mortem. Et si adhuc etiam aliquid de genere mortis addendum est, mortem autem crucis. Superbia quidem inobedientiam generat, quod & in primo hominū parente, & in Angelo illo, qui de celo cecidit, perspicuum est. Ille indebitam excellentiam appetiuit, & propterea pomum veritum gustauit, mandatumque præterit. Ille ex accepta perfectione elatus est, & propterea noluit Deo se subiicere, sed repugnante creatoris voluntate, in solium sibi non præparatum ascendere. Quod istud solium fuerit, non est nostrum nunc inuestigare. Satis sit scire, ut Bernardus ait: Nec Aquilonem corporalem, cum esset spiritus, nec sedem appetuisse materialem, sed excellentiam aliquam cupiuisse, contra id, quod fuerat à diuina prouidentia decretum. Ergo si superbia inobedientiam parit, humilitas illi opposita ad obedientiam & subiectionem inducet. Eliab profecto, frater Davidis, ex superbia, cuius notam mendaciter in illum inusserat, voluit eum fractæ obedientiæ & subiectionis arguere. Dixitque ad illum: Quare venisti, & quare dereliquisti pauculas oues illas in deserto? Ego noui superbiam tuam, & nequitiam cordis tui: quia ut videres prælium, descendisti. Id est, cum sis superbissimus, præceptum Patris præteristi, qui te non ad prælia misit, sed ad seruandas pauculas oues elegit. Contra verò ipse David ait: Et humiles spiritu saluabit. Quod si tantum qui obediunt mandatis Dei, seruandi sunt, liquet, humilitatem ad obedientiam inclinare, & mandatorum in nobis custodiam exposcere.

Humilitas igitur obedientiæ genitrix est: & humilis, humi reperit, & aliorum pedibus conculcari, quanto magis iustus eorum regi? appetit; sui verò iuris esse, à nulloque gubernari, haudquaquam cogitare audeat. Vnde qui parere & subiici renuit, manifestum indicium præbet, quod Luciferi superbia est miserabiliter vulneratus. Quod Basilus grauissimis verbis docet in hunc modum: Illud autem antistitis imperium detrectare, & verbis aduersum iussa ipsius litigare, magno in dicio est, eum, qui sic faciat, multis vitiis laborare, fidei debilitate, spei ambiguitate, arrogantia morum, atque superbia. Neque enim alterius dicta audiens vnquam esse quis recusat, nisi prius ipsum sibi consilij auctorē apud seipsum despexerit: neque, qui sibi certa fide persuasit vera esse promissa Dei, deque ipsorum spe nihil dubitat, etiam si

laboriosa sint, que sibi imperentur, grauata ad illa vnquam accedit, ut qui certo nouerit [non esse condignas passiones huius temporis ad futuram gloriam, que reuelabitur in nobis.] Neque non cui illud persuasum est, verum esse, quod [qui se humiliat, exaltabitur.] studio suo, impetatis sibi, aliquid expectatione superabit: quippe qui nihil addubitet, [hoc, quod in præfenti est momentaneum, & leue tribulationis nostre, supra modum in sublimitate æternæ gloriæ pondus operari.] Hæc ille. Et sanè sicut testimonio huius magni doctoris, inobediens, superbia laborare dicitur, Na obediens, humilitate pollere cognoscitur. Quomodo enim iusta alterius implere vellet, nisi personam serui, cuius est obedire, sibi assumendam existimaret? Quomodo suam voluntatem frangeret, & pro alterius voluntate explenda relinqueret, nisi alterius velle suis desiderijs anteponeret? Quomodo suum sensum ac iudiciū alterius iudicio submitteret, nisi istius peritiā suæ scientiæ, ac rerū cognitioni præferret? Hæc autem tria humilitatis sunt opera. Nam humilis (ut iam diximus) se aliorum seruum iudicat, suam voluntatē non facit, suum iudiciū fallax esse posse, ac ideo meliori submitendum, putat. Immo & hinc video obedientiæ gradus ab humilitatis gradibus exoriri. Humilitas enim incipiens, obedientiam incipientem in executione litam procreat. Humilitas proficiens obedientiam proficientem, usque ad subiectionem voluntatis generat. Atque humilitas perfecta obedientiam perfectam usque ad abnegationem proprii sensus & iudicij producit. Eumque, quem etiam in difficillimis, & in his, quæ repugnare videntur, viderimus, non solum opere, verum & voluntate, & iudicio obedire, rectè possumus existimare non solum obedientia, sed & humilitate perfectum.

Hæc fuit perfecta humilitas, & obediētia Abraham, cui à Domino impositū fuit præceptū difficillimum, ut vnigenitum filium occideret. Tolle, inquit, filium tuum vnigenitum, quem diligis Isaac, & vade in terram visionis, atque ibi offeres eum in holocaustum super vnum montem, quem monstrauero tibi. [Nonne animaduertis præcepti difficultatem, cui nō solum promptitudo executionis obfisteret, sed & voluntas repugnaret, & intellectus ad talem stragem in filio, & vnigenito, & hærede, & ad sobolem habendam promisso, complendam horreret? At ille nō turbatus est animo, ait Chryostomus, non confusus est mente, non consilio destitutus est: in tam graui præcepto non cogitabat, non ratiocinabatur secum. Cur hoc? Qui mihi præter omnem expectationem beneficium exhibuit, qui per misericordiam suam emortuam Saræ vultam generationi idoneam fecit; nunc postquam ablatatus est, & creuit, & in flore ætatis est, occidere, & in holocaustum offerre præcipit; qui paulo antea dixit: In ipso vocabitur tibi semen;] nunc diuersa præcipit. Et quomodo implebuntur, quæ ab eo præcepta? Quo pacto enim fieri potest, ut radice exsecta rami pullulent, vel succisa arbore fructus proueniāt, vel fonte arefacto fluij reddantur? Nihil horum dixit ille, sed ut perfectus obediens, eadē nocte, ad exequendum, quod ipsi imperatum erat, surrexit: animum stravit, ligna concidit, humeris filij innocentiis imposuit, ignem accendit, gladium accepit, & ad filij immolandum properauit. Nonne Admiraris impigrā, & perfectam, ac mille difficultatibus plenā obedientiā? Sed illa à quonā prouenit? Ab eo sanè, qui dixit: Loquar ad Dominum meum, cum sim puluis, & cinis. Ab eo videlicet, qui adeo humilis extitit, ut se puluerem ac cinerē reputaret: nam si superbus esset, nunquā se se mandato tam difficili subiicisset. Humilitate verò, se indignū putauit, cui aliquid à Domino licet amarū

Rom. 8. 18.

Luca 14. 11.

2. Cor. 4. 17.

Gen. 22. 1.

Chryl. 47. in Genes.

Gen. 22. 12.

Gen. 18. 27.

præci

1142
Tom. II

preciperetur, suam voluntatem veluti abiectam ac vilem conculcavit; suum intellectum velut amentem & stultum irritavit. Et, ut ait Paulus: Non infirmatus est fide, nec consideravit corpus suum emortuum, cum iam fere centum esset annorum, & emortuam vulvam Sarae. In reprobatione etiam Dei non haesitavit diffidentia, sed confortatus est fide, datus gloriam Deo; plenissime sciens, quia quaecumque promissit, potens est & facere. Vniversa haec humana voluntati repugnantia, & naturali rationi contradicentia, sine magna humilitate, quae abiectio de se, & alio de Deo, sentiret, & quae se Deo plenè tamquam in infinitum maiori subiceret, stare non poterant.

Similis huic fuit humilitas & obedientia Ioseph, sponsi Mariae. Audiuerat filium in eam natum spiritu sancto operante, & sine virili semine fuisse conceptum, esseque potentissimum filium Dei. Postea verò ei praeceptum, extremae speciei, Christi potentiae & dignitati contrarium, imponitur: Surge, & accipe puerum, & matrem eius, & fuge in Aegyptum, & esto ibi vsque dum dicam tibi. Futurum est enim, ut Herodes quaerat puerum ad perdendum eum. Quod mandatum cum audisset, nequaquam passus est scandalum, (quem admodum scripsit idem Beatus Pater Chrysostomus) neque dixit; Incerta res est, ac pterius ambigua. Tu paulò antè dicebas: Quia saluabitur populum suum; & nunc se ipsum quidem non potest de periculis liberare. Aut si potest, quid opus est nobis labore, ac transmigratione longinqua? Contraria omnino sunt facta promissis. Fuit ergo sanctus vir perfectus obediens, qui circa sibi praepita nihil mente peruestigauit, sed statim simpliciter & pie mandato difficili sine vlla se discussione subiecit. At coniector ipsum prius humilem extitisse. Quis namque neget eum humillimum fuisse, cui Deus sponsam suam virginem humillimam commendauit, eique non minori vinculo, quam matrimonij, coniunxit, ut inter vtrosque esset nexus coniugum, amor fratrum, puritas Angelorum? Quis neget humillimum fuisse eum, qui fuit castissimus, & virgo integerrimus, cum haec duae virtutes ita foederentur, ut illa istam custodiat, & vtraque eodem tenore succrescat? Quis tandem ambigat eum fuisse humillimum, qui sanguine nobilissimus, & a regibus ortus, vile officium fabri didicit, suarum manuum laboribus, se familiamque sustentauit; paupertatemque non horruit? Istius perfecta humilitas, perfectam obedientiam peperit, humilitas difficili praepito subdidit, humilitas fecit, ut se in parem ad iussa diuina peruestiganda iudicaret: ut sine vlla contradictione domum, patrium solum, cognatosque desereret, & exul cum sponsa, & puero, in Aegyptum abiret.

Humiles igitur obediens sunt, & quae humilitas eos ad sui contemptum & honorum despicientiam roborat, eadem & ad subiectionem impellit. Haec subiectio, siue obedientia, ab eodem sanctissimo Patriarcha Benedicto, in sua regula nunc primus humilitatis gradus vocatus est, nunc tertio loco numeratus, quia & timorem Dei, ac voluntatis mortificationem supponit, sed inter ipsos gradus humilitatis, primum, id est, praecipuum locum tenet. Sicque doctissimus ille Cardinalis, cui datum est, regulam istam exponere, hunc locum intellexit. Primum, inquit, hoc loco positum, non ordinem dicit, ut primus dicitur, quia secundus sequitur, sed potius magnitudinem, aut excellentiam importat. Veluti cum à Domino dictum est: Primum quaerite regnum Dei: [vt sit sensus: Obedientia est praecipuum, quo humilitatis virtus custoditur, fouetur, & roboratur. Nullus qui per se humilitatis gradus subdidit, si

A obedientiae viribus fulciri desit. Nam vera humilitas ipsa est, quam obedientia comes non deserit. Et merito praecipuum in humilitate subiectio est, quae nos in hac vita, & in futura recreat, & animam obedientem in tentatione refrigerat. Trahant obediens ad se illud sancti Dauidis: Induxisti nos in laqueum; posuisti tribulationes in dorso nostro: imposuisti homines super capita nostra. Nam Domino misericorditer cum illis faciente, induci sunt in claustra monasterij, & triplici laqueo votorum religiosorum ligati, ne in malum suum à domo Domini sui, à quo protegentur, aufugiant. Tribulationibus, id est, laboribus religioe vitae onerati sunt, & sanctae conuersationis occupationibus pressi, ne otio torpeant, & vitam ad meritum datam, in telis araneorum, id est, in operibus inuilibus imprudenter infumant. Homines, scilicet praelatos, capitibus suis habent impositos, quia illorum imperio & censura subduntur. Et sicut in capite omnes vires & omnes sensus iuncti sunt: ita hi, qui praelatis capita subdunt, omnes illis vires suas sensusque subiciunt. Pergant, & adhuc dicant: Transuimus per ignem, & aquam, omnemque obedientiae laborem sumus experti. Sed inde, quid sequitur? [Et eduxisti nos in refrigerium.] In refrigerium huius vitae, quia per obedientiam innumeras inquietudines, & angores, & scrupulos declinamus, & in refrigerium alterius vitae futurae, quia in praemium obedientiae aeternam libertatem suscipimus. Si obediens fuero, o Domine, [introibo in domum tuam in holocaustis: reddam tibi vota mea, quae distinxerunt labia mea.] Alij ingrediuntur in sacrificijs, quia aliquid sui tibi, non se totos obtulerunt: ego verò in holocaustis ingrediar, quia non aliquid mei, sed omnino me totum tuae maiestati consecraui. Cum verò ad tuam sanctissimam praesentiam accedam, haec erit gloriatio mea, quam non de meis viribus, sed de tuis auxilijs praesumam, quod scilicet vota mea fideliter reddidi, quae labijs meis ipse distinxit. Qui enim obediens fuerit, non potest vlla vota praetergredi, quae sibi imperata sunt, ex eo quod vota seu promissa sunt, nec poterit à sua professione deuiare.

B **C** **D** **E** **F** **G** **H** **I** **K** **L** **M** **N** **O** **P** **Q** **R** **S** **T** **V** **X** **Z**

Iam intelligimus, quam ratione nos obedientia in refrigerium inducat; nam illa planum facit iter, quo ingrediamur in caelum. Et sicut duobus pedibus in locum destinatum imus; ita his duabus virtutibus, humilitate & obedientia, in caelestem patriam properamus. Quin, & quoniam hoc iter, ascensus est, quo ex tempore ad aeternitatem, & ex mortalitate ad immortalitatem ascendimus, & quoniam velocissimus est; multo melius humilitas, & obedientia, non iam duobus pedibus animalium, sed duabus alis auium comparantur, quibus non tam ambulamus, aut currimus, quam perniciter volando, ad perfectionem, atque ad eius praemium peruenimus. Caesarius Arelatensis Episcopus has duas virtutes duabus alis similes esse praedicauit. Et ideo oportet, inquit, ut sanctis moribus compositi, multis etiam virtutum pennis praediti, quasi spirituales columbae, & bonorum operum margaritis ornati, dicere cum Propheta possitis: Quis dabit mihi pennas sicut columbae, & volabo, & requiescam? Quam rem nunc animae sanctae implere possunt, si humilitatem & obedientiam stabili firmitate custodiant; quia quilibet bonis operibus quis fuerit praeditus, si istas duas virtutum alas, id est, humilitatem, & obedientiam non habuerit, in altum euolare non poterit. Omnis ergo anima sancta, cum volantes miluos, & diabolicos accipitres atque spirituales nequitias fugere vel vitare desiderat istas duas, quas supra diximus,

Rom. 4. 19.

Matth. 13.

Matth. 13.

Chry. ho. 9. in Matth.

Thyrsus. mata. ad 5. regum

Luca 12. 31.

Psal. 65. 11.

Psal. 65. 12.

Psal. 65. 13. 14.

Caes. hom. 32. to. 7. Biblioth.

Pf. 54. 7.

virtutum alas, in se, Deo donante custodiat. Sic ille.] His praestantissimis virtutibus non tantum tentationes & insultus aduersarij declinamus; non tantum in altum volamus, sed & merita nostra, quasi in immentum augemus. Negociator quippe, qui omni tempore, & omni negotiationis genere, & in pretiosissimis mercibus negociatur, & semper ditatur, breui tempore ditissimus efficitur. Talis est autem humilis, & obediens, qui ex obedientia omnibus virtutum praecipis pareat, & ex humilitate nullum meritum licet exiguum pretermittit. Humilis, quia humilis, in sua estimatione semper est pauper, & ideo merita exigua tamquam sibi necessaria quaerit, atque custodit. Et obediens, quia obediens, semper alterius voluntatem sibi faciendam esse censet, atque adeo in omni virtutum genere Deo obediendum esse animaduertit. Quid ergo mirum si opes meritorum quasi absque vilo limite augeat, & ditissimus bonorum spiritualium fiat? Humilis itaque in hoc tertio gradu se constituat, & in eo per multum tempus se deat, immo ad alios transendo, ab hoc nullo modo discedat; quia si obediens fuerit, in aliis gradibus, qui supersunt, nullam difficultatem inueniet.

De Forti Humilium sustinentia.

CAPVT I V.

OST obedienciam humilis sustinentiam addiscat; qua & pro exequendis sibi rebus iniunctis, & pro quibuslibet aliis virtutum actibus exercendis, sciat dura pati, & aduersa ac contraria tolerare. Haec virtus quomodo ad humilitatem pertineat, facile est exponere. Cum enim humilitas appetitum excellentiae in homine moderetur, & huius cohibitionis causa ipse homo suam voluntatem frangat, & alterius imperio se submittat, fit vt melius ducat, aspera & molesta sufferre, quam se aduersus praelati iussionem erigere, & ab eius imperio discedere. Humiles igitur, mansueti & patientes sunt, & in aduersorum tolerantia non tantum se humilitatis possessores, sed & omnium virtutum amatores ostendunt. Quia cum omnis virtus vitium amulum habeat, & eam in nobis aduersarius impugnet, eam illaenam seruare non possumus, nisi malis aduersus eam insurgentibus per patientiam resistamus. Mystice signauit hoc, iuxta interpretationem Gregorij, Beatus Iob, illis verbis: Tabescet caro eius, & ossa, quae tecta fuerant, nudabuntur. Quia cum caro per tribulationem patienter toleratam atteritur, multiplex virtus in corde latens demonstratur. Verba sancti doctoris sunt: Cum enim flagellis prementibus omnis exterior voluptas atteritur, interternat fortitudinis ossa nudantur. Quid autem hoc loco carnis nomine, nisi ipsa delectatio carnalis accipitur? Vel, quid per ossa, nisi virtutes animae designantur? Tabescit ergo caro, & ossa nudantur: quia dum flagellis arguentibus carnalis delectatio atrenuatur; ea, quae dudum quasi sub carne latuerant, virtutum fortia patefiunt. Nemo quippe quantum profecerit, nisi inter aduersa, cognoscit. Cum enim ad sunt prospera, cerni virtutum documenta non possunt. Vnde alias scriptum est: In die mandauit Dominus misericordiam suam, & nocte declarauit: quia videlicet vnusquisque superni doni gratiam in tranquillitate quietis percipit: sed quantum perceptum, in aduersitate perturbationis ostendit. Hec ille. Breuius vero id ipsum ex voce Domini intelligi-

Iob 33. 21

Greg 21. mor. c. 18.

Pf. 41. 9.

mus, ad Paulum facta, in hunc modum: Sufficit tibi gratia mea, quoniam virtus in infirmitate perficitur. Ne, inquam, peras, o Paule, vt te tribulationibus & doloribus libere: sat tibi sit, quia gratiam meam habeas, aut quod de manu mea hanc eximiam patiendi pro me gratiam accipias; quae multiplex virtus tua non tantum tribulatione perficitur, verum & robusta ac perfecta demonstratur. Assensit Apostolus consilio diuini, & ideo subdidit: Libenter igitur gloriabor in infirmitatibus meis, vt inhabitet in me virtus Christi. Tanta enim res est virtus Christi, Saluatorisque potentia, & auxilium iustis attributum, quo tribulationes lenit, mala in bona conuertit, & ex iniuriis & doloribus, tamquam ex seminibus in terram iactis, copiosam meritorum segetem metit, vt propter illud sit tribulatio non solum aequanimiter, sed etiam libenter sustentanda; & cum haec ita suscipienda, vt non tantum in tribulatione, sed in infirmitate. Sed videat aliquis aliquid virtutis Christi nomine possit intelligi, quod te ad tribulationum sustinentiam instiget. Existimo, virtutem Christi esse multiplicem passionem, ac tribulationem suam, qua mandum redemit, peccatum destruxit, & pro delictis humani generis aeterno Patri satisfecit. Haec est infirmitas Christi, & virtus Christi: Infirmitas, quam pro nobis infirmis & mortuis passus est; cuius causa de illo ait Isaias: Vidimus eum, & non erat aspectus, & desiderauimus eum, despectum, & nouissimum virorum, virum dolorum, & scientem infirmitatem. Et postea: Dominus voluit contere eum in infirmitate. Virtus autem, quae mors nostra mortua est. Vnde Paulus ait: Verbum crucis pereuntibus quidem stultitia est: iis autem, qui salui sunt, id est, nobis, Dei virtus est. Tribulatio ergo, & est afflictio, quae naturam premit & onerat: est Christi virtus, quae mentem purgat & roborat. Si times illam, ex ea parte quae afflictio est, sustine illam aequanimiter, immo suscipe hilariter ex ea parte quae Dei virtus est. Gloriate in infirmitatibus tuis, vt non iam vt hospes transeat per te, sed vt incola habitet in te virtus Christi, similitudo nempe mortis, & passionis eius, quam si patienter acceperis, cum ipso vtique regnabis. Paulus enim ait: Sicut socij passionum estis, sic eritis & consolacionis. Et quidem per tribulationem patienter sustentatam, socius Christi in passione factus es, & vt membrum capitis vulneraris, & angustiat, doloribus vulneraris, & pressuris angustiaris: quid mirum si & cum illo consoleris? Sed si tribulatio est virtus Dei, videamus quid operetur in illis, qui eam patienter acceptant. Efficit quidem in illis ea quae ab igne, elemento vilissimo, fieri solent. Nam & tribulatio est spiritualis ignis, quo Deus in hac vita aurum electorum purgat, & probat. Ideo Dauid ait: Probasti cor meum, & visitasti nocte: igne me examinasti, & non est inuenta in me iniquitas. O bona aduersitatis nox, & omni die huius saeculi clarior atque lucidior, quatuor Domine mentem meam exploras, an sincera sit; & cor meum visitas, vt apud omnes reatum esse declares! O efficax tribulacionis ignis, & latititia huius mundi formosior, quo, o Deus meus, velut aurum, mentis meae puritatem examinas, & quod tu scis, me scilicet omnem iniquitatem odice habere, ab hominibus etiam facis agnosce. Verè probasti me, Deus, atque igne me examinasti, sicut examinatur argenteum. Nam quemadmodum ignis faeces argenti consumit, ipsum verò purum mundumque relinquit: ita tribulatio me purgavit, scorumque

2. Cor. 12. 9.

2. Cor. 12. 10.

Isaia 53. 2. 3.

1. Cor. 1. 18.

1. Cor. 1. 7.

Pf. 16. 3.

Pf. 65. 10.

namque